

Ritka és természetvédelmi szempontból jelentős bogarak (Coleoptera) a Keleti-Cserhát területéről

KOVÁCS TIBOR, HARMOS KRISZTIÁN & MAGOS GÁBOR

ABSTRACT: (Rare and protected Coleoptera in the area of the Keleti-Cserhát.) This paper provides locality data of 42 Coleoptera species from the Mátra and Bükk Mountains. Four species are of European Community interest listed in the EU Habitat Directive (*Lucanus cervus*, *Limonicus violaceus*, *Cucujus cinnaberinus*, *Cerambyx cerdo*), one species (*L. violaceus*) is strictly protected and 30 species are protected in Hungary.

Species interesting from the faunistical point of view: *Kisanthobia ariasi*, *Cerophytum elateroides*, *Megapenthes lugens*, *Cerambyx welensii*, *Stictoleptura erythroptera*.

The following species are new to the Keleti-Cserhát: *Cerophytum elateroides*, *Limonicus violaceus*, *Megapenthes lugens*, *Procræus tibialis*, *Callimoxys gracilis* and the Cserhát Mountains: *Ampedus cardinalis*, *A. praeustus*, *Elater ferrugineus*, *Lacon querceus*, *Cerambyx welensii*, *Stictoleptura erythroptera*.

The following natural habitats are especially valuable on the basis of their insect fauna: Bokri-hegy (Buják), Meszes-tető (Mátraverebély), Vár-hegy (Hollókő), Vár-hegy (Szanda).

Bevezetés

A cikkben folytatódik a hazai (ANONIM 2012, MERKL & KOVÁCS 1997, VARGA et al. 1989) és európai (BERNI EGYEZMÉNY 1994, CORINE 1991, COUNCIL DIRECTIVE 1992, GOOD & SPEIGHT 1996, IUCN 1996, NIETO & ALEXANDER 2010) védettségi listákon található xilofág és szaproxilofág bogarak, illetve egyéb ritka, védett bogarak lelőhelyeinek közlése (KOVÁCS 2013, KOVÁCS & NÉMETH 2010, 2012, KOVÁCS et al. 2009, 2010).

Kutatási egységünknek a MAROSI & SOMOGYI (1990) által lehatárolt Keleti-Cserhátot tekintettük. A területről a szerzők már publikáltak néhány szórvány rovartani (HARMOS et al. 2003), illetve a szentkúti Meszes-tetőről (Mátraverebély) cincér- (KOVÁCS 1993, KOVÁCS & ID. KOVÁCS 1995), ritka bogár- (KOVÁCS & HEGYESSY 1993) és tölgyeken előforduló Cynipida-gubacsdatot (CSÓKA et al. 1995).

Rövidítések: HK = Harnos Krisztián, JM = Joó Miklós, KT = Kovács Tibor, MG = Magos Gábor; gy = gyűrzött ág, L = lárva, B = báb, I = imágó, + = elpusztult imágó.

A fajok faunisztikai adatai

CARABIDAE Latreille, 1802

Calosoma inquisitor (Linnaeus, 1758) – Buják: Bokri-hegy, 2014.06.04., +, KT-MG-HK – Hollókő: Vár-hegy, 2014.09.04., +, KT-MG-HK – Mátraverebély: Meszes-tető, 2014.04.10., +, KT-MG-HK – Nagybárcány: Nyerges-tető, 2014.11.20., +, KT-MG-HK – Szanda: Vár-hegy, 2014.10.28., +, KT-MG-HK.

Calosoma sycophanta (Linnaeus, 1758) – Buják: Bokri-hegy, 2014.06.04., +, KT-MG-HK.

Carabus intricatus Linnaeus, 1761 – Kozárd: Pogányvár, 2014.04.10., I, KT-MG-HK – Szanda: Vár-hegy, 2014.10.28., +, KT-MG-HK – Nagybárcány: Hármashatár-hegy, 2014.11.20., I, KT-MG-HK.

Aesalus scarabaeoides (Panzer, 1794) – Buják: Bokri-hegy, 2014.06.04., L, I, *Fraxinus ornus*, KT-MG-HK – Hollókő: Vár-hegy, 2014.09.04., L, B, *Pyrus pyraeaster*; L, *Quercus petraea*, KT-MG-HK – Kozárd: Felső-Dubina, 2014.09.20., +, *Fraxinus ornus*, HK; Kásás-tó, 2014.09.20., L, *Q. pubescens*, HK – Mátraverebély: Meszes-tető, 2014.04.10., L, I, *Q. petraea*, KT-MG-HK – Nagybárkány: Hármashatár-hegy, 2014.11.20., L, *Cerasus avium*, *Fagus sylvatica*, *Q. petraea*, KT-MG-HK – Szanda: Vár-hegy, 2014.10.28., L, I, *Tilia platyphyllos*, KT-MG-HK.

Dorcus parallelipedus (Linnaeus, 1758) – Alsótold: Tepke, 2013.06.10., I, HK – Buják: Bokri-hegy, 2014.06.04., I, +, *Quercus petraea*, KT-MG-HK – Hollókő: Vár-hegy, 2014.09.04., +, *Fagus sylvatica*, *Q. petraea*, KT-MG-HK – Kozárd: Barát-hegy, 2014.06.23., I, HK; belterület, 2005.04.10., I, *Juglans regia*, HK – Mátraverebély: Meszes-tető, 2014.04.10., L, *F. sylvatica*; +, *Q. cerris*, *Q. petraea*, KT-MG-HK – Nagybárkány: Hármashatár-hegy, 2013.06.07., I, HK; 2014.11.20., L, *F. sylvatica*, KT-MG-HK; 2014.11.20., +, *Pyrus pyraeaster*, KT-MG-HK – Szanda: Vár-hegy, 2014.10.28., +, *Carpinus betulus*, *Q. cerris*, KT-MG-HK.

Lucanus cervus (Linnaeus, 1758) – Alsótold: Nagy-Mező-hegy, 2013.06.28., +, HK; Tepke, 2012.09.04., +, HK – Bér: Csirke-hegy, 2013.07.02., I, HK; 2014.06.10., +, HK; Nagy-hegy, 2013.05.24., L, *Quercus petraea*, HK – Bercel: Berceli-hegy, 2012.05.31., +, HK – Buják: Bokri-hegy, 2014.06.04., +, KT-MG-HK; Csirke-hegy, 2014.06.06., I, HK; Fagyos, 2013.09.23., +, HK; Kálvária-hegy, 2013.07.02., I, HK; Virág-patak völgye, 2014.06.04., I, +, KT-MG-HK – Ecseg: Bézma keleti lába, 2014.06.04., I, HK; Bézma keleti oldala, 2012.06.12., I, HK; Bézma nyugati oldala, 2014.08.22., +, HK – Felsőtold: Podosov-hegy, 2013.08.30., +, HK – Garáb: Gickó-hegy, 2013.08.29., +, HK; Kis-Zsunyi-hegy, 2013.09.10., +, HK; Klátyik-tanya, 2013.06.18., +, HK; Nagy-kő-tető, 2013.08.31., +, HK; Nagy-Zsunyi-hegy, 2013.09.03., +, HK; Varjú-bérc, 2014.06.13., +, HK – Hollókő: Vár-hegy, 2014.09.04., +, KT-MG-HK – Kozárd: Alsó-Dubina, 2013.06.04., I, HK; Barát-hegy, 2014.06.23., I, HK; belterület, 2005.04.10., I bábbölcsőben, *Juglans regia*, HK; 2013.06.15., I, HK; Felső-Dubina, 2014.09.20., +, HK – Mátraszőlös: Elő-völgy, 2012.08.07., +, HK; Közép-völgy, 2013.06.06., I, HK – Mátraverebély: Meszes-tető, 2014.04.10., +, KT-MG-HK – Nagybárkány: Hármashatár-hegy, 2014.05.07., I, HK; Nyerges-tető, 2014.11.20., L, *Pyrus pyraeaster*, KT-MG-HK; Sátoros-hegy, 2014.04.24., +, HK-JM – Nagylóc: Kis-Rudács, 2013.08.24., +, HK; Kis-Zsunyi-hegy, 2012.08.09., I, HK; Kő-hegy, 2013.08.16., +, HK; Nagy-Zsunyi-hegy, 2013.08.22., +, HK – Pásztó: Pilis-tető, 2013.07.03., I, HK – Szanda: Vár-hegy, 2014.10.28., +, KT-MG-HK.

SCARABAEIDAE Latreille, 1802

Gnorimus nobilis (Linnaeus, 1758) – Ecseg: Zsunyi-patak völgye, 2011.07.08., I, HK.

Oryctes nasicornis (Linnaeus, 1758) – Buják: Bokri-hegy, 2014.06.04., +, *Quercus petraea*, KT-MG-HK – Érsek-vadkert: belterület, 2014.06.17., +, HK-JM – Hollókő: Vár-hegy, 2014.09.04., +, *Q. cerris*, KT-MG-HK – Kozárd: belterület, 2013.06.21., I, HK; 2014.06.29., I, HK – Mátraverebély: Meszes-tető, 2014.04.10., +, *Q. petraea*, *Q. pubescens*, KT-MG-HK.

Protaetia aeruginosa (Drury, 1773) – Buják: Bokri-hegy, 2014.06.04., +, *Quercus petraea*, KT-MG-HK; Virág-patak völgye, 2014.06.04., +, *Q. robur*, KT-MG-HK – Garáb: Kis-kő-tető, 2013.08.31., +, HK – Herencsény: Fehér-víz völgye, 2012.06.20., +, HK – Hollókő: Vár-hegy, 2014.09.04., L, *Q. cerris*; +, *Fagus sylvatica*, KT-MG-HK – Kozárd: Pogányvár, 2014.04.10., +, *Q. pubescens*, KT-MG-HK – Mátraszőlös: Macska-hegy, 2014.06.24., I, *Q. petraea*, HK – Nagybárkány: Hármashatár-hegy, 2014.11.20., +, *Q. petraea*, KT-MG-HK; Nyerges-tető, 2014.11.20., +, *Q. cerris*, *Q. petraea*, KT-MG-HK.

Protaetia affinis (Andersch, 1797) – Hollókő: Vár-hegy, 2014.09.04., +, *Quercus cerris*, KT-MG-HK.

Protaetia lugubris (Herbst, 1786) – Buják: Bokri-hegy, 2014.06.04., I, *Quercus petraea*, +, *Q. cerris*, KT-MG-HK; Virág-patak völgye, 2014.06.04., +, *Q. robur*, KT-MG-HK – Hollókő: Vár-hegy, 2014.09.04., +, *Q. petraea*, KT-MG-HK – Nagybárkány: Hármashatár-hegy, 2014.11.20., +, *Q. petraea*, KT-MG-HK; Nyerges-tető, 2014.11.20., +, *Q. petraea*, KT-MG-HK – Szanda: Vár-hegy, 2014.10.28., +, *Fraxinus excelsior*, *Tilia platyphyllos*, KT-MG-HK.

BUPRESTIDAE Leach, 1815

Capnodis tenebrionis (Linnaeus, 1758) – Kozárd: Pogányvár, 2013.07.29., I, HK.

Coraebus fasciatus (Villers, 1789) – Buják: Virág-patak völgye, 2014.06.04., gy, *Quercus petraea*, KT-MG-HK – Kisbárkány: Veres-hegy, 2012.06.07., gy, *Q. petraea*, HK – Mátraverebély: Meszes-tető, 2014.04.10., gy, *Q. cerris*,

KT-MG-HK – Nagybárkány: Hármashatár-hegy, 2014.11.20., gy. *Q. petraea*, KT-MG-HK; Nyerges-tető, 2014.11.20., +, *Q. cerris*, KT-MG-HK.

Dicercia berolinensis (Herbst, 1779) – Alsótold: Bükk-hegy, 2014.09.09., +, *Carpinus betulus*, HK – Buják: Bokri-hegy, 2014.06.04., +, *C. betulus*, KT-MG-HK – Hollókő: Vár-hegy, 2014.09.04., +, *C. betulus*, *Fagus sylvatica*, KT-MG-HK – Mátraverebély: Meszes-tető, 2014.04.10., +, *C. betulus*, *F. sylvatica*, KT-MG-HK – Nagybárkány: Nyerges-tető, 2014.11.20., +, *C. betulus*, KT-MG-HK – Szanda: Szanda-hegy, 2014.10.28., I, *C. betulus*, KT-MG-HK; Vár-hegy, 2014.10.28., +, *C. betulus*, KT-MG-HK.

Kisanthobia ariasi (Robert, 1858) – Mátraverebély: Meszes-tető, 2014.04.10., +, *Quercus pubescens*, KT-MG-HK.

CEROPHYTIDAE Latreille, 1834

Cerophytum elateroides (Latreille, 1804) – Hollókő: Vár-hegy, 2014.09.04., +, *Acer campestre*, KT-MG-HK.

ELATERIDAE Leach, 1815

Ampedus cardinalis (Schiöde, 1865) – Hollókő: Vár-hegy, 2014.09.04., B, > 09.06., I, *Pyrus pyraeaster*, KT-MG-HK – Mátraverebély: Meszes-tető, 2010.03.30., I, *Quercus pubescens*, KT.

Ampedus elegantulus (Schönherr, 1817) – Szanda: Vár-hegy, 2014.10.28., I, *Tilia platyphyllos*, KT-MG-HK.

Ampedus praeustus (Fabricius, 1792) – Mátraverebély: Meszes-tető, 2010.03.30., I, *Quercus petraea*, KT.

Elater ferrugineus Linnaeus, 1758 – Szanda: Vár-hegy, 2014.10.28., L, +, *Fraxinus excelsior*, *Tilia platyphyllos*, KT-MG-HK.

Ischnodes sanguinicollis (Panzer, 1793) – Buják: Bokri-hegy, 2014.06.04., L, *Quercus cerris*; +, *Q. petraea*, KT-MG-HK – Garáb: Gickó-hegy, 2014.04.10., L, *Q. cerris*, KT-MG-HK – Hollókő: Vár-hegy, 2014.09.04., L, *Acer campestre*, KT-MG-HK – Kozárd: Pogányvár, 2014.04.10., L, *Q. cerris*, KT-MG-HK – Mátraverebély: Meszes-tető, 2014.04.10., L, *Q. pubescens*, KT-MG-HK – Nagybárkány: Nyerges-tető, 2014.11.20., L, *Q. cerris*, KT-MG-HK – Szanda: Vár-hegy, 2014.10.28., L, *Q. cerris*, KT-MG-HK.

Lacon querceus (Herbst, 1784) – Buják: Bokri-hegy, 2014.06.04., +, *Quercus petraea*, KT-MG-HK.

Limonicus violaceus (P.W.J. Müller, 1821) – Buják: Bokri-hegy, 2014.06.04., L, +, *Quercus petraea*, KT-MG-HK – Hollókő: Vár-hegy, 2014.09.04., L, +, *Acer campestre*, KT-MG-HK – Kozárd: Pogányvár, 2014.04.10., L, *Q. cerris*, KT-MG-HK – Mátraverebély: Meszes-tető, 2014.04.10., +, *Q. cerris*, KT-MG-HK – Szanda: Vár-hegy, 2014.10.28., L, I, *Q. cerris*, KT-MG-HK.

Megapenthes lugens (L. Redtenbacher, 1842) – Hollókő: Vár-hegy, 2014.09.04., I, *Acer campestre*, KT-MG-HK – Mátraverebély: Meszes-tető, 2014.04.10., +, *Quercus petraea*, KT-MG-HK – Szanda: Vár-hegy, 2014.10.28., +, *Tilia platyphyllos*, KT-MG-HK.

Procaerus tibialis (Lacordaire, 1835) – Hollókő: Vár-hegy, 2014.09.04., I, *Quercus cerris*, KT-MG-HK – Nagybárkány: Nyerges-tető, 2014.11.20., I, *Q. cerris*, KT-MG-HK.

CUCUJIDAE Latreille, 1802

Cucujus cinnaberinus (Scopoli, 1763) – Buják: Bokri-hegy, 2014.06.04., L, *Quercus petraea*, KT-MG-HK – Felsőtold: Tepke, 2012.09.04., L, *Populus tremula*, HK – Garáb: Garábi-patak, 2014.04.10., L, *Salix fragilis*, KT-MG-HK – Hollókő: Vár-hegy, 2014.09.04., L, *Fagus sylvatica*, *S. fragilis*, KT-MG-HK – Mátraverebély: Meszes-tető, 2010.03.30., L, *Q. petraea*, +, *Q. pubescens*, KT; 2014.04.10., L, *Q. petraea*, KT-MG-HK – Nagybárkány: Hármashatár-hegy, 2014.11.20., L, *Q. petraea*, KT-MG-HK – Szanda: Szanda-hegy, 2014.10.28., L, *Acer pseudoplatanus*, KT-MG-HK – Szanda: Vár-hegy, 2014.10.28., L, *A. campestre*, *Cerasus avium*, *Tilia platyphyllos*, KT-MG-HK.

TENEBRIONIDAE Latreille, 1802

Neomida haemorrhoidalis (Fabricius, 1787) – Hollókő: Vár-hegy, 2014.09.04., I, gombás csertölgy, KT-MG-HK.

Tenebrio opacus Duftschmid, 1812 – Buják: Virág-patak völgye, 2014.06.04., I, *Quercus robur*, KT-MG-HK – Mátraverebély: Meszes-tető, 2014.04.10., +, *Q. petraea*, *Q. pubescens*, KT-MG-HK.

Aegosoma scabricorne (Scopoli, 1763) – Hollókő: Vár-hegy, 2014.09.04., L, *Tilia cordata*; +, *Carpinus betulus*, *Fagus sylvatica*, *Quercus cerris*, KT-MG-HK – Szanda: Szanda-hegy, 2014.10.28., +, *F. sylvatica*, KT-MG-HK; Vár-hegy, 2014.10.28., +, *Fraxinus excelsior*, *T. platyphyllos*, KT-MG-HK.

Akimerus schaefferi (Laicharting, 1784) – Alsótold: Nagy-Mező-hegy, 2013.06.28., I, HK.

Callimoxys gracilis (Brullé, 1832) – Ecseg: Cser-kúti-patak völgye, 2012.06.07., I, HK; Zsunyi-patak völgye, 2012.06.07., I, HK.

Cerambyx cerdo Linnaeus, 1758 – Alsótold: Alsó-szurdok, 2014.05.05., +, *Quercus cerris*, HK; Bükk-hegy, 2014.09.09., +, *Q. petraea*, HK; Nagy-Mező-hegy, 2013.06.28., +, *Q. cerris*, HK; Tepke, 2013.09.02., +, *Q. petraea*, HK – Bér: Csirke-hegy, 2013.07.02., +, *Q. pubescens*, HK; 2014.06.06., +, *Q. cerris*, HK; Nagy-hegy, 2013.05.24., +, *Q. petraea*, HK – Bokor: Peres, 2014.01.16., +, *Q. petraea*, HK – Buják: Bokri-hegy, 2014.06.04., L, I, +, *Q. petraea*, KT-MG-HK; Csirke-hegy, 2014.03.18., +, *Q. pubescens*, HK; 2014.06.06., +, *Q. cerris*, HK; Hényeli erdő, 2014.04.15., +, *Q. pubescens*, HK; Selyem-réti árok, 2014.04.18., +, *Q. robur*, HK; Szurdok-hegy, 2014.04.18., +, *Q. robur*, HK; Virág-patak völgye, 2014.06.04., L, *Q. petraea*; +, *Q. robur*, KT-MG-HK – Ecseg: Bézma keleti lába, 2014.05.03., +, *Q. petraea*, HK; Bézma nyugati oldala, 2014.08.22., +, *Q. pubescens*, HK; Cser-kúti-patak völgye, 2014.03.14., +, *Q. cerris*, HK; Kikircses, 2014.08.18., +, *Q. cerris*, HK; Magas-hegy, 2014.04.22., +, *Q. petraea*, HK – Felsőtold: Kis-Zsunyi-hegy, 2013.03.17., +, *Q. petraea*, HK; Major-hegy, 2014.01.23., +, *Q. petraea*, HK – Garáb: Cser-kút, 2013.04.10., +, *Q. petraea*, HK; Garábi-nyereg, 2014.11.06., +, *Q. petraea*, HK; Kerek-Bükk, 2013.04.10., +, *Q. petraea*, HK; Kis-kő-tető, 2013.08.31., +, *Q. petraea*, HK; 2014.03.19., +, *Q. petraea*, HK; Kis-Zsunyi-hegy, 2013.03.18., +, *Q. cerris*, HK; Macska-hegy, 2014.11.06., +, *Q. cerris*, HK; Nagy-kő-tető, 2013.04.05., +, *Q. petraea*, HK; Nagy-Zsunyi-hegy, 2013.03.18., +, *Q. petraea*, HK; Varjú-bérc, 2012.08.30., +, *Q. petraea*, HK; 2014.02.11., +, *Q. petraea*, HK – Hollókő: Vár-hegy, 2014.09.04., +, *Q. cerris*, KT-MG-HK – Kozárd: Alsó-Dubina, 2013.06.04., +, *Q. petraea*, HK; Barát-hegy, 2014.04.16., +, *Q. cerris*, HK; Felső-Dubina, 2014.09.20., +, *Q. petraea*, HK; Külső-Pogányvár, 2013.06.01., +, *Q. petraea*, HK; Pogányvár, 2014.04.10., L, *Q. pubescens*, KT-MG-HK; Pohánka, 2014.05.12., +, *Q. petraea*, HK – Mátraszőlős: Hátsó-völgy, 2013.06.06., +, *Q. petraea*, HK; Kis-Rednek, 2012.04.24., +, *Q. pubescens*, HK; Macska-hegy, 2014.06.24., +, *Q. petraea*, HK; Nagy-magos-mál, 2014.07.23., +, *Q. cerris*, HK; Pilis-tető, 2014.04.16., +, *Q. petraea*, HK; Purga, 2014.06.24., +, *Q. petraea*, HK; Sátoros-hegy, 2014.04.24., +, *Q. petraea*, HK-JM – Mátraverebély: Meszes-tető, 2014.04.10., L, *Q. petraea*, *Q. pubescens*; +, *Q. cerris*, *Q. petraea*, KT-MG-HK – Nagybárkány: Baskari-erdő, 2014.04.24., +, *Q. petraea*, HK-JM; Hármashatár-hegy, 2014.04.24., +, *Q. petraea*, HK-JM; 2014.11.20., +, *Q. petraea*, KT-MG-HK; Nyerges-tető, 2014.11.20., +, *Q. cerris*, *Q. petraea*, KT-MG-HK; Sátoros-hegy, 2014.04.24., +, *Q. petraea*, HK-JM – Nagylóc: Dancsók-völgy, 2013.04.11., +, *Q. robur*, HK; Hármashatár-hegy, 2013.06.07., +, *Q. petraea*, HK; Hársas-tető, 2014.01.06., +, *Q. pubescens*, HK; Kis-Rudács, 2013.08.24., +, *Q. cerris*, HK; Nagy-Rudács, 2013.04.11., +, *Q. petraea*, HK; 2013.05.15., +, *Q. petraea*, HK; Nagy-Zsunyi-hegy, 2013.08.22., +, *Q. petraea*, HK – Pásztó: Pá-kő, 2014.04.16., +, *Q. petraea*, HK – Szanda: Szanda-hegy, 2014.10.28., +, *Q. cerris*, KT-MG-HK – Terény: Sas-bérc, 2014.04.18., +, *Q. cerris*, HK.

Cerambyx scopoli Füsslin, 1775 – Alsótold: Szurdok-völgy, 2013.05.06., I, HK – Buják: Bokri-hegy, 2014.06.04., +, *Acer campestre*, *Quercus petraea*, KT-MG-HK; Virág-patak völgye, 2014.06.04., I, *Q. petraea*, KT-MG-HK – Felsőtold: Macska-hegy, 2013.05.16., I, HK; Purga, 2013.05.16., I, HK – Garáb: Klátyik-tanya, 2013.06.18., I, HK – Hollókő: Vár-hegy, 2014.09.04., +, *Carpinus betulus*, *Fagus sylvatica*, KT-MG-HK – Mátraverebély: Meszes-tető, 2014.04.10., +, *F. sylvatica*, *Q. petraea*, KT-MG-HK – Nagybárkány: Hármashatár-hegy, 2014.05.07., I, HK; 2014.11.20., +, *A. campestre*, *Cerasus avium*, *Q. petraea*, KT-MG-HK; Nyerges-tető, 2014.11.20., +, *C. betulus*, KT-MG-HK – Szanda: Szanda-hegy, 2014.10.28., +, *C. betulus*, KT-MG-HK; Vár-hegy, 2014.10.28., L, *A. campestre*; +, *Tilia platyphyllos*, KT-MG-HK.

Cerambyx welsnii Küster, 1846 – Mátraverebély: Meszes-tető, 2014.04.10., +, *Quercus pubescens*, KT-MG-HK.

Chlorophorus hungaricus Seidlitz, 1871 – Buják: Csirke-hegy, 2014.06.10., I, zöld dárdahegy, HK – Ecseg: Gyikos, 2013.06.28., I, zöld dárdahegy, HK – Mátraszőlős: Patakon túli dűlő, 2012.06.29., I, zöld dárdahegy, HK – Mátraverebély: Alsó-Tárizsma, 2008.06.14., I, zöld dárdahegy, id. Kovács Tibor-KT; 2010.06.29., I, zöld dárdahegy, KT-MG-Urbán László.

Purpuricenus kaehleri (Linnaeus, 1758) – Bér: Egres, 2013.07.19., I, HK.

Rhamnusium bicolor (Schrank, 1781) – Szanda: Vár-hegy, 2014.10.28., +, *Tilia platyphyllos*, KT-MG-HK.

Saperda octopunctata (Scopoli, 1772) – Szanda: Szanda-hegy, 2014.10.28., L, *Tilia platyphyllos*, KT-MG-HK.

Saperda perforata (Pallas, 1773) – Buják: Bokri-hegy, 2014.06.04., I, *Populus tremula*, KT-MG-HK – Szanda: Szanda-hegy, 2014.10.28., +, *Salix caprea*, KT-MG-HK.
Saperda scalaris (Linnaeus, 1758) – Kozárd: Rózsamály, 2014.05.28., I, Csernák Szabolcs-HK – Szanda: Szanda-hegy, 2014.10.28., +, *Cerasus avium*, KT-MG-HK.
Stictoleptura erythroptera (Hagenbach, 1822) – Szanda: Vár-hegy, 2014.10.28., +, *Fraxinus excelsior*, *Tilia platyphyllos*, KT-MG-HK.
Trichoferus pallidus (Olivier, 1790) – Buják: Bokri-hegy, 2014.06.04., L, *Quercus petraea*, KT-MG-HK; Csirke-hegy, 2008.08.28., I, fényre, HK-Lantos István – Nagybárkány: Nyerges-tető, 2014.11.20., +, *Q. petraea*, KT-MG-HK.

Eredmények, értékelés

A cikk 42 bogárfaj adatait közli, melyek közül 4 közösségi jelentőségű (Natura 2000 jelölő-faj: *Lucanus cervus*, *Limoniscus violaceus*, *Cucujus cinnaberinus*, *Cerambyx cerdo*), 1 fokozottan védett (*Limoniscus violaceus*) és 33 védett.

Faunisztikai szempontból kiemelendő fajok: *Kisanthobia ariasi*, *Cerophytum elateroides*, *Megapenthes lugens*, *Cerambyx welensii*, *Stictoleptura erythroptera*.

A viszonylag jó kutatottságú csoportoknál a következők újak a Keleti-Cserhátra nézve: *Cerophytum elateroides* (Cerophytidae, v.ö.: KOVÁCS et al. 2010), *Limoniscus violaceus*, *Megapenthes lugens*, *Procræus tibialis* (Elateridae, v.ö.: NÉMETH & MERKL 2009, MERKL 2010), *Callimoxys gracilis* (MEDVEGY 2001, MERKL 2010), illetve a Cserhát hegység faunájára: *Ampedus cardinalis*, *A. praeustus*, *Elater ferrugineus*, *Lacon querceus* (Elateridae, v.ö.: NÉMETH & MERKL 2009, MERKL 2010), *Cerambyx welensii*, *Stictoleptura erythroptera* (Cerambycidae, v.ö.: MEDVEGY 2001).

A *Cerambyx welensii* a 125. faj Kisterenye és környéke – egy 25 négyzetkilométeres terület – cincérfaunájában (KOVÁCS & id. KOVÁCS 1995, KOVÁCS & NÉMETH 2010).

32 faj esetében a tápnövényeket – csak a latin névvel írt fajok, számuk 18 – is megadtuk. A *Cucujus cinnaberinus* esetében a korábbihoz hasonló módon jártunk el (KOVÁCS et al. 2009). Érdekesség a *Lucanus cervus* *Juglans regia*-ból és *Pyrus pyraeaster*-ből való kimutatása.

A következő természetközeli területeket lehet kiemelni értékes bogárfaunájuk alapján (a Natura 2000 jelölő (COUNCIL DIRECTIVE 1992), a fokozottan védett, illetve 50.000 Ft pénzben kifejezett természetvédelmi értékű (ANONIM 2012) és a veszélyeztetett európai Vörös Listás szaproxilofág bogárfajok (NIETO & ALEXANDER 2010) neve félkövérrel szedve):

Bokri-hegy (Buják) – *Aesalus scarabaeoides*, *Calosoma inquisitor*, *C. sycophanta*, *Cerambyx cerdo*, *C. scopoli*, *Cucujus cinnaberinus*, *Dicerca berolinensis*, *Dorcus parallelipedus*, *Ischnodes sanguinicollis*, *Lacon querceus*, *Limoniscus violaceus*, *Lucanus cervus*, *Oryctes nasicornis*, *Protaetia aeruginosa*, *Protaetia lugubris*, *Saperda perforata*, *Trichoferus pallidus*.

Meszes-tető (Mátraverebély) – *Aegosoma scabricorne*, *Aesalus scarabaeoides*, *Ampedus cardinalis*, *A. praeustus*, *Anisorus quercus*, *Anoplodera sexguttata*, *Calosoma inquisitor*, *Cerambyx cerdo*, *C. scopoli*, *C. welensii*, *Clytus tropicus*, *Coraebus fasciatus*, *Cucujus cinnaberinus*, *Denops albofasciatus*, *Dicerca berolinensis*, *Dorcus parallelipedus*, *Ischnodes sanguinicollis*, *Isotomus speciosus*, *Kisanthobia ariasi*, *Limoniscus violaceus*, *Lucanus cervus*, *Megapenthes lugens*, *Oryctes nasicornis*, *Pedostrangalia revestita*, *Purpuricenus kaehleri*, *Ropalopus varini*, *Tenebrio opacus*, *Trichoferus pallidus* – kiegészítve KOVÁCS 1993 és KOVÁCS & HEGYESSY 1993 ide vonatkozó adataival.

Vár-hegy (Hollókő) – *Aegosoma scabricorne*, *Aesalus scarabaeoides*, *Ampedus cardinalis*, *Calosoma inquisitor*, ***Cerambyx cerdo***, *C. scopolii*, ***Cerophytum elateroides***, ***Cucujus cinnaberinus***, *Dicerca berolinensis*, *Dorcus parallelipedus*, ***Ischnodes sanguinicollis***, ***Limoniscus violaceus***, ***Lucanus cervus***, *Megapenthes lugens*, *Neomida haemorrhoidalis*, ***Oryctes nasicornis***, *Procraerus tibialis*, *Protaetia aeruginosa*, *P. affinis*, *P. lugubris*.

Vár-hegy (Szanda) – *Aegosoma scabricorne*, *Aesalus scarabaeoides*, *Ampedus elegantulus*, *Calosoma inquisitor*, *Carabus intricatus*, *Cerambyx scopolii*, ***Cucujus cinnaberinus***, *Dicerca berolinensis*, *Dorcus parallelipedus*, ***Elater ferrugineus***, ***Ischnodes sanguinicollis***, ***Limoniscus violaceus***, ***Lucanus cervus***, *Megapenthes lugens*, *Protaetia lugubris*, *Rhamnusium bicolor*, *Saperda octopunctata*, *Stictoleptura erythroptera*.

Köszönetnyilvánítás: A *Saperda octopunctata* és a *Trichoferus pallidus* lárvájának meghatározásáért fogadja köszönetünket Petr SVÁCHA (Institute of Entomology, Czech Academy of Sciences, České Budějovice).

Irodalom

- ANONIM (2012): 100/2012 (IX.28.) VM rendelet „A védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről szóló 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet és a növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010. (IV.23.) FVM rendelet módosításáról”. – Magyar Közlöny, 128: 20903–21019.
- BERNI EGYEZMÉNY (1994): Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats. Appendices to the Convention. – Council of Europe, Strasbourg, T-PVS (94) 2, 21 pp.
- CORINE (1991): Checklist of threatened plants and animals of CORINE biotopes manual. – World Conservation Monitoring Centre, Cambridge.
- COUNCIL DIRECTIVE (1992): Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora. – Official Journal L 206, 22 July 1992, pp. 7–50.
- CSÓKA GY., ID. KOVÁCS T. & KOVÁCS T. (1995): Adatok a Meszes-tető (Mátraverebély, Szentkút) tölgyeken előforduló Cynipida-gubacsainak ismeretéhez (Hymenoptera). – Folia historico-naturalia Musei Matraensis, 20: 145–152.
- GOOD, J. A. & SPEIGHT, M. C. D. (1996): Saproxilic Invertebrates and their Conservation throughout Europe. – Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats, Council of Europe, Strasbourg, 58 pp.
- HARMOS K., LANTOS I. & JOÓ M. (2003): Adatok védett rovarfajok elterjedéséhez Nógrád megyében. – A Puszta, 18 (2001): 6–27.
- IUCN (1996): 1996 IUCN Red List of Threatened Animals. – IUCN, Gland, Switzerland, 368 pp.
- KOVÁCS T. (1993): Kisterenye és környéke cincérfaunája (Coleoptera, Cerambycidae). – Folia historico-naturalia Musei Matraensis, 18: 49–68.
- KOVÁCS T. (2013): Ritka és természetvédelmi szempontból jelentős bogarak (Coleoptera) a Bükk és a Tarnavidék területéről. – Folia historico-naturalia Musei Matraensis, 37: 79–88.
- KOVÁCS T. & ID. KOVÁCS T. (1995): Két év eredményei Kisterenye és környéke cincérfaunájának vizsgálatában (Coleoptera, Cerambycidae). – Folia historico-naturalia Musei Matraensis, 20: 163–173.
- KOVÁCS T. & NÉMETH T. (2010): Ritka szaproxilofág bogarak Magyarországról (Insecta: Coleoptera). – Folia historico-naturalia Musei Matraensis, 34: 133–139.
- KOVÁCS T. & NÉMETH T. (2012): Ritka szaproxilofág állattanóbogarak, pattanóbogarak és lárváik a Mátra és Bükk területéről (Coleoptera: Cerophytidae, Elateridae). – Folia historico-naturalia Musei Matraensis, 36: 19–28.
- KOVÁCS T. & HEGYESSY G. (1993): Új és ritka bogarak (Coleoptera) Magyarországról. – Folia historico-naturalia Musei Matraensis, 18: 75–79.
- KOVÁCS T., MAGOS G. & URBÁN L. (2009): Ritka és természetvédelmi szempontból jelentős rovarok (Insecta) a Mátra és Tarnavidék területéről. – Folia historico-naturalia Musei Matraensis, 33: 211–222.
- KOVÁCS T., MAGOS G. & URBÁN L. (2010): Ritka és természetvédelmi szempontból jelentős rovarok (Insecta) a Mátra és Tarnavidék területéről II. – Folia historico-naturalia Musei Matraensis, 34: 181–195.
- KOVÁCS T., MAGOS G. & URBÁN L. (2012): Ritka és természetvédelmi szempontból jelentős bogarak (Coleoptera)

- a Mátra és a Bükk területéről. – *Folia historico-naturalia Musei Matraensis*, 36: 31–41.
- MAROSI S. & SOMOGYI S. (szerk.) (1990): Magyarország kistájainak katasztere I–II. – MTA Földrajztudományi Kutató Intézet, Budapest, 1023 pp.
- MEDVEGY M. (2001): Magyarország cincéereinek veszélyeztetettsége (Cerambycidae, Coleoptera). – *Természetvédelmi Közlemények*, 9: 163–199.
- MERKL O. (2010): A Naszály bogárfaunája (Coleoptera). – In: PINTÉR B. & TÍMÁR G. (szerk.): A Naszály természetrajza. Rosalia, 5. Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság, Budapest, pp. 533–639.
- MERKL O. & KOVÁCS T. (1997): Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer VI. Bogarak. – Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest, 35 pp.
- NÉMETH, T. & MERKL, O. (2009): Rare saproxylic click beetles in Hungary: distributional records and notes on life history (Coleoptera: Elateridae). – *Folia entomologica hungarica*, 70: 95–137.
- NIETO, A. & ALEXANDER, K. N. A. (2010): European Red List of Saproxylic Beetles. – Publications Office of the European Union, Luxembourg, viii + 44 pp + 4 pp cover.
- VARGA Z., KASZAB Z. & PAPP J. (1989): Rovarak – Insecta. – In: RAKONCZAY Z. (szerk.) Vörös Könyv. A Magyarországon kipusztult és veszélyeztetett növény- és állatfajok. Akadémiai Kiadó, Budapest, pp. 178–262.

KOVÁCS Tibor
Mátra Múzeum
H-3200 GYÖNGYÖS, Hungary
Kossuth Lajos út 40.
E-mail: koati@t-online.hu

HARMOS Krisztián, MAGOS Gábor
Bükki Nemzeti Park Igazgatóság
H-3304 EGER, Hungary
Sánc út 6.
E-mail: harmoskrisztian@yahoo.com, gmagonc@gmail.co

